

Derslerdeki dialogların çevirisi

Ders 1

Bu parlak bir fikir!

Almanyanın Sesi Radyosundayız. Bu radyo dil kursunun rejisörü ve değişik bölümlerini sunan bayan ve erkek spikerler, stüdyoda birlikte oturmuş, okuyucu mektuplarını gözden geçiriyorlar. Bunlar Almanyanın Sesi radyosunun yayınladığı dil kursunun ilk üç bölümüne ilişkin mektuplar.

Andreas: Dil kursumuz hakkında tepkiler de var mı?
Rejisör: Evet, bazı dinleyici mektupları geldi.
Dr. Thürmann: Ne yazıyor mektuplarda?
Rejisör: Ama size hepsini okuyamam ki. Çok uzun sürer.
Hanna: Hepsini değil ama, birkaçını – lütfen!
Bayan Berger: Evet, bu beni de ilgilendiriyor.
Rejisör: (Oflayarak razı olur) Pekala.
Sprecher: Ama lütfen – kısa kesin!
Rejisör: Şurada Amerika'dan Bay Card'dan gelen bir mektup var. Bir dakika. (Mektupları karıştırır, okur) "Otel Avrupa'nın resepsiyon memuru olarak Andreas'ın maceraları hoşuma gidiyor."
Andreas: Benim de.

Ama Ex'i yalnızca, kendisi hakkında yazılanlar ilgilendiriyor:

Rejisör: (Sayfaları karıştırarak) Bir de Kolumbiya'dan, Bayan Angela'dan gelen bir mektup var. Şöyle yazıyor: "Dilbilgisi kurallarını öğrendiğim için çok mutluyum. Şimdi ismin -i halini daha iyi anlıyorum. Oysa eskiden ..." (Ex sözünü keser)
Ex: Dilbilgisi, dilbilgisi, ismin -i hali, ne kadar can sıkıcı!
Dinleyiciler benimle ilgili hiç bir şey yazmamışlar mı?
Dinleyiciler beni nasıl buluyorlar, onu bilmek istiyorum!
Rejisör: Sorun değil, Ex. İşte İngiltere'den bir mektup – o da senden söz ediyor! (Okur) "The introduction of Ex is a brilliant idea."
Ex: (Kızgınlıkla) Ben bunu anlamıyorum ki! Bunun Almandası ne demek oluyor?
Rejisör: Sen çok parlak bir fikirsin!
Ex: Fikir mi? Ben neden bir fikir oluyor muşum? Ben, benim!

Bazı dinleyiciler, Ex'in konuşmasını çok iyi anlayamadıklarını yazmışlar. Bu yüzden, çalışma grubu, Ex'in sesinin nasıl değiştirilebileceğini düşünüyor:

Rejisör: Şurası çok önemli: Bazı dinleyiciler Ex'i çok iyi anlayamadıklarını yazıyorlar.
Andreas: Ona başka türlü bir ses verelim.

Rejisör: Deneyelim! Ex, bir şeyler söyler misin!
Ex: Sihirli sözcükle birlikte kitaptan çıkmam gerekiyordu ve ...
Rejisör: Tamam! Dur! Bir kere daha lütfen!
Ex: Sihirli sözcükle birlikte kitaptan çıkmam gerekiyordu ve ...
Dr. Thürmann: Sesi normal kalsa olmaz mı?
Rejisör: Hayır – Ex çok özel bir kişi, dişil bir cin, dolayısıyla sesinin de özel bir ses olması gerekiyor.
Ex: Bence de!
Rejisör: Ama bu teknik bir problem. Daha sonra çözeriz.

Ders 2

Ne yapmak istiyorsunuz?

Bayan Berger, Andreas ile Hanna'yı bir görüşme için Otel Avrupa'ya rica ediyor. Bayan Berger önemli bir karar almış.

Andreas: Bayan Berger bizimle neden konuşmak istiyor, biliyor musun?
Hanna: Hayır – hiç bir fikrim yok! Ama ben onunla ne konuşacağımı biliyorum.
Andreas: Ben de!
Bayan Berger: *(İçeri girer)* Hepinizin gelmiş olması güzel.
Ex: *(Hafif sesle)* Niye hepimiz? Bana gelir misin diye sormadı ...
Bayan Berger: Ex, ne söylediğini işittim. Kusura bakma, tabii ki sen de hoşgeldin! Evet – ben önemli bir karar aldım.
Andreas: *(Hafif sesle)* İş şimdi ilginçleşiyor. *(Yüksek sesle)* Ben de, Bayan Berger.
Hanna: Benim de size mutlaka bir şey söylemem gerekiyor.
Bayan Berger: Şimdi Hanna, şimdi.
Hanna: Ama bu çok önemli. *(Dayanamaz, patlar)* Çünkü ben evleniyorum. Bu yüzden artık çalışmak istemiyorum.
Bayan Berger: Öyle mi, ama bu gerçekten bir sürpriz.
Andreas: Ben de artık burada çalışamayacağım. Öğrenimimi tamamladım ve hemen harika bir teklif aldım.
Hanna: Nasıl bir teklif?
Andreas: Doğu eyaletlerimiz hakkında röportajlar hazırlayacağım.
Bayan Berger: İlginç – ben de tam oraya gitmek istiyorum.
Andreas: Nasıl?
Hanna: Ne?

Bayan Berger, Aachen'dan ayrılmak ve doğu eyaletlerinden birinde yeni bir otel açmak istiyor. Ama daba nerede olacağını bilmiyor.

Andreas: Bayan Berger, evet, sonunda konuşma sırası sizde! Ne yapmak istediğinizi merak ediyorum.
Bayan Berger: Çok basit. Çoktandır Aachen'dayım, artık kent'i ve insanları tanıyorum – şimdi artık yeni bir otel açmak istiyorum.

- Hanna: Nerede?
Bayan Berger: Doğu eyaletlerimizden birinde bir yerde – belki Rügen adasında ya da Leipzig’de ya da ...
- Andreas: Leipzig’de mi? Dr. Thürmann’n memleketinde?
Bayan Berger: Ama yine bir kentte mi olurum onu bilemiyorum. Biraz daha zamana ihtiyacım var, sakın sakın aramak istiyorum.
- Andreas: Desenize yanınızda bir de yol arkadaşınız olacak. Siz seyahat edip yeni bir otel arayacaksınız, ben de seyahat edip röportajlar yazacağım.
- Ex: Ya ben? Beni de yanında götüreceksin?
Andreas: Tabii ki!

Ders 3

Brandenburg: Su, kum ve patates

Andreas Brandenburg eyaleti üzerine bir röportaj hazırlamış.

- Andreas: Berlin’deki Brandenburg Kapısını hatırlayacaksınız. İşte Berlin kenti de Brandenburg eyaletinin orta yerinde bulunuyor. Bugün sizlere bu eyaleti tanıtacağız. Hadi bizimle Brandenburg gezisine gelin!

Brandenburg, Berlin’in kendi sınırları içinde olmasının çok yararını görecektir.

- Andreas: Brandenburg’un Almanya’nın başkenti Berlin’den yarar göreceği açık. Berlin, politik ve ekonomik açılardan yeniden büyük önem kazanıyor – yalnızca Almanya için değil, aynı zamanda Avrupa için de.

Kral “büyük” Friedrich, 18. yüzyılda kendisine Potsdam’da bir saray yaptırmış ve sanatçılarla filozofları çevresine toplamış.

- Andreas: Şu anda, Brandenburg eyaletinin başkenti Potsdam’dayız. Burada olağanüstü güzel bir saray vardır. Sarayın adı: *Sanssouci*. Fransızca, “dertlerden uzak, tasasız” anlamına geliyor. Bu saray, 18. yüzyılda, kral “Büyük Frederik” Friedrich der Große zamanında yapılmış. Büyük Friedrich bir sanatseverdi: Felsefe, Fransız edebiyatı, müzik ... Friedrich hemen hemen her zaman Fransızca yazardı, Voltaire’i sarayına davet etmişti, Flüt çalardı ve besteler yapardı ... Kısacası, düş gibi bir yaşam. Aynı yerde 200 yıl sonra başka bir düş dünyası oluştu: Sinema. Potsdam yakınlarında, Babelsberg’de büyük Film stüdyoları vardı. Burada pek çok ünlü film yapıldı ...

Brandenburg eyaleti, büyük ölçüde tarıma dayalıdır. DDR döneminde, toprak köylüler tarafından ortaklaşa işletilirdi. 1947’de devletleştirilen topraklar, iki Almanyanın, 1990 yılında birleşmesi anlamına gelen “Wende” – “dönüm noktası” ndan sonra tekrar özelleştirildi.

- Bir Köylü: Elmalar, Havelland’dan harikulade güzel elmalar. Birkaç elma istemez misiniz?
- Andreas: Memnuniyetle. (*Bir elma ısırır*) Evet, tadı güzel. Burası da çok güzel. Dokunulmamış bir doğa, şiir gibi.
- Köylü: Ama durum hiç de şiir gibi değil.
- Andreas: Neden?
- Köylü: Brandenburg’da insanların çoğu geçimini tarımdan sağlardı. Demokratik Alman Cumhuriyeti zamanında ihtiyaçlarımızı devlet karşılardı. Gerçi topraklar devletin mülkiyetindeydi, özel mülkiyet yoktu, ama biz köylüler işimizle geçimimizi sağlayabiliyorduk. 1990’dan beri eyalet toprakları tekrar özelleştirildi. Ve çok zorlu bir rekabet başgösterdi.

Kral “büyük” Friedrich, daba o zamanlar Avrupa’da bilinmeyen patatesin yetiştirilmesine önayak oldu.

- Andreas: İste şimdi de Oder kıyılarındayız. Burada 250 yıl önce neler oldu, biliyor musunuz: Kral “Büyük” Friedrich, o zamanlar köylülere, patates ekmelerini emretmişti. Emretmek zorundaydı, çünkü o zamanlar patatesi tanıyan yoktu. Ama patates ekilinceye kadar, bataklık eyalet topraklarının kurutulması gerekiyordu. Ve bu altı yıl sürdü ...

Brandenburgun doğusunda, 50li yıllarda bir endüstri kenti kuruldu – DDR için bir örnek kent.

- Andreas: Brandenburg’un kuzeyini, köylüleri, suyu ve patatesi arkamızda bırakıyoruz ve doğu bölgesine geliyoruz. Brandenburg’un hemen hemen her yerinde olduğu gibi, burada da toprak çok kumlu. Eisenhüttenstadt da, kumluk üzerine kurulmuş bir endüstri kenti ...
- Brandenburg’ yalnızca tarımsal üretim yapmayacak, orada endüstri de olacaktı. Böylece 50li yıllarda yeni bir kent kuruldu: Demir-çelik fabrikaları ve evler. 1990 yılına kadar, burada 12.000 insan çalışıyor ve 50.000 kişi yaşıyordu. Ama bugün artık buradaki endüstrinin geleceğe yönelik şansı çok zayıf. Pek çok insan da işsiz.

Ders 4 **Ribbeck’li Bay von Ribbeck**

Andreas, Brandenburg’lu yazar Theodor Fontane’nin “Bay von Ribbeck” adlı şiirinin konusunu anlatıyor. 19. yüzyılda yaşayan bir toprak ağası, her sonbaharda, köyün çocuklarına bahçesinden armut armağan edermiş.

Ex: Peki Brandenburg halkı? Onlar nasıl?
Andreas: Brandenburg halkının oldumolası köylülerden oluştuğunu duydun. İşte onlar da herkes gibi yurtlarını ve insanlarını severlerdi. Brandenburg'lu bir insanın öyküsü çok ünlüdür.
Ex: Cin öyküsü mü?
Andreas: Hayır, Ex. Yoksul çocukları seven bir adamın öyküsü. Bu adam, her yıl sonbahar gelince, çocuklara bahçesindeki ağaçtan armut ikram edermiş. Bir kız çocuğu mu gördü, hemen şöyle dermiş: "Lütt Dirn, kumm man röwer, ick hebb 'ne Birn." (= Küçük kız, gel bakalım, sana bir armut.) Bir oğlan çocuğu görse, sorarmış: "Junge, wiste 'ne Beer?" (= Delikanlı, bir armut ister misin?) Ve bunu her yıl tekrarlarımış. Günün birinde yaşlı adam, artık öleceğini hissetmiş. Ve çocukları düşünmüş: Öldüğü zaman çocuklara kim armut verecek?
Ex: Niye? Çocukları yok muymuş ki?
Andreas: Yo, Ex – bir oğlu varmış ama, o da çok cimriymiş. Bunun üzerine adamın aklına bir fikir gelmiş ...

Adam, mezarına bir armut koydurtmuş. Böylece birkaç yıl sonra mezarının üstünde yeni bir armut ağacı büyümüş.

Andreas: Yaşlı adam ölümünden kısa bir süre önce şöyle demiş: "Ben ölünce, mezarıma bir armut koyun." ... Dediğini yapmışlar. Yaşlı adam ölünce, çocuklar çok üzölmüşler. Çünkü artık onlara armut veren yokmuş. Ama üç yıl sonra, birdenbire, mezarının üzerinde bir fidanın büyümeye başladığını görmüşler. Ve yıllar, yıllar sonra artık mezarın üzerinde harikulade güzel bir armut ağacı varmış. Ne zaman oradan bir oğlan çocuğu geçse, ağaç fısıldarmış: "Junge, wiste 'ne Beer?" (= Delikanlı, bir armut ister misin?) Kız çocukları geçerken de ağaç şöyle fısıldarmış: "Lütt Dirn, kumm man röwer, ick gew di 'ne Birn." (= Küçük kız, gel bakalım, sana bir armut.)
Ex: Bu gerçek mi?
Andreas: Bu bir şiir Ex, ve gerçek bir öykü!

Sözkonusu şiiri Fontane 1889 yılında yazmıştır.

Ders 5 Şiir yasaklandı

Andreas ve Ex, Ribbeck'teler. Von Ribbeck'in ailesinin yaşadığı yerde. Orada, Fontane'nin şiirinde sözü edilen armut ağacını görmek istiyorlar. (Bakınız ders 4). Rastladıkları bir köylü, onlara armut ağacının tarihi hakkında pek çok şey anlatıyor.

Köyden bir adam: Armut ağacı, burada, kilisenin yanındaymış.
Andreas: Yanında mıymış? Peki şimdi nerede?

Köyden bir adam: Artık yok. 80 yıldan fazla bir zaman önce, bir fırtınada yıkılmış. Yaşlı Ribbeck'in oğlu, ağacın gövdesine demirden bir halka yaptırmış ve sarayının ortasına dikmiş. Orada öylece durur ve dev bir kül tablası olarak kullanılmış! Bugün de görebilirsiniz – *Zum Birnbaum* “Armut Ağacı” adlı restoranda.

Andreas: *(Bir ağacı gösterir)* Peki bu ağaç ne?

Köyden bir adam: Onu biz diktik – gece vakti, gizlice.

Ex: Heinzelmännchen gibi mi?

Köyden bir adam: Nasıl? Heinzelmännchen mi? Hayır, biz – köyden birkaç kişi.

Andreas: Peki neden gizlice?

Bunun üzerine adam, yakın tarihe ilişkin bazı şeyler anlatıyor: DDR döneminde Fontane'nin şiiri yasaklanmış. Sosyalizmin kuruluşu aşamasında, eski toprak ağalığının hatırlanması, boş görülmemiş ...

Köyden bir adam: Amma yaptınız ha! Sosyalizmde artık toprak ağalarına yer yoktu. Sloganı biliyorsunuz: “Ağaların toprakları köylüye!” Torprak devletleştirildi ve köylülere verildi. Artık hiç bir şey eski zamanları hatırlatmamalıydı. Hiç bir şey yaşlı Ribbeck'i hatırlatmamalıydı: Ne ağaç, ne şiir. İkinci ağacı Rus askerleri kesiverdiler. Fontane'nin şiiri de yasaklandı. 20 yıl boyunca burada ağaç filan yoktu. Sonra biz bir ağaç diktik, tam buraya, kilisenin yanındaki doğru yerine.

Andreas: Neden? Bir de yanlış ye mi var?

Köyden bir adam: Tabii! 1990'da, birleşmeden sonra, birdenbire batıdan politikacılar geldiler, yaşlı Ribbeck'in anısına bir armut ağacı diktiler ... Ama yanlış yere.

Ex: Desenize şimdi iki ağaç oldu?

Ders 6 **Birleşmeden sonra**

Andreas, Brandenburg eyaletinde yaşayan bazı insanlarla röportajlar yapmış. Onlara, iki Almanya'nın birleşmesinin, kendilerine ne ifade ettiğini sormuş. Biliyorsunuz, iki Almanya'nın 1990 yılında birleşmesi, “dönüm noktası” anlamına gelen “Wende” sözcüğü ile anlatılıyor. İlk söyleşi, duvarcı ustası olmak için çıraklık eğitimini yapmaktan olan bir gençle.

Andreas: Dönüm noktası senin için ne anlama geliyor?

Karl: Bunu pek öyle tam söyleyemem. Arkadaşlarımdan pek çoğu batıya gittiler. Bazıları geri dönmüş olsa da buralar çok tehnelaştı. Ben önce biraz burada kalmayı düşünüyorum. Önce duvarcı ustası çıraklık eğitimimi bitireceğim. Bir yıl sonra bitiyor. O zaman duruma bakacağım.

İkinci söyleşi, seyahat özgürlüğünün tadını çıkararak bir gençle.

Frank: Tek kelimeyle harikaydı! Nihayet istediğim yere seyahat edebilirim artık. Öteden beri yabancı ülkeleri hep merak etmişimdir. İtalya ve İspanya'ya gittim. Aslında param az ama, mutlaka Yunanistan'a gitmek istiyorum.

Üçüncü söyleşi, terzilik eğitimini yarıda bırakmış olan bir genç bayanla.

Marion: Dönüm noktasında ben tam terzilik eğitimimi sürdürüyordum. Terzilik Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde gelecek vaadeden bir meslekti. Sonra ortalığı batıdan ve Hongkong'dan gelen hazır giysilerle, ucuz konfeksiyon malları sardı. E bu durumda nasıl rekabet edeyim? Ben de yeniden okumaya başladım. Şimdi liseyi bitirmeye çalışıyorum.

Dördüncü söyleşi, dönüm noktasından sonra özel işini kurmuş olan bir mühendisle. Mühendis yaklaşık 45 yaşlarında.

Adam: Dönüm noktası, benim için de bir dönüm noktası oldu! Aslında ben mühendisim. Dönümden sonra, önce işsiz kaldım, ama sonra da bu gördüğünüz fotokopi dükkanını açtım. Bu konuda bizde gerçekten bir pazar boşluğu vardı. Artık pazar ekonomisini öğrenmemiz gerekiyor. Doğrusu zor iş. Ama günde 12-14 saat çalıştığım halde, halimden memnunum. Ne de olsa çocuklarım için de çalışıyorum.

Son söyleşi işsizlikten şikayet eden bir bayanla. 50 yaşına yaklaşmış bir bayan.

Bayan: Dönüm noktasının benim için ne ifade ettiğini mi soruyorsunuz? Hem iyi hem de kötü tarafları oldu. Gençlik için iyi oldu tabii, şimdi daha çok şansları var ve nihayet düşüncelerini açıkça söyleyebiliyorlar. Ama bizim için, özellikle biz bayanlar için, iyi olmadı. Hepimiz çalışan kadınlar olduğumuz halde, belli bir yaşa gelmiş pek çok kadın artık yeni bir iş bulamıyor.

Ders 7

Çokkültürlü bir toplum

Bayan Berger ve Andreas, Potsdam kentinde, 18. yüzyılda kurulmuş olan Hollanda Mahallesini geziyorlar.

Bayan Berger: Şu basit, eski evler harikulade değil mi?

Andreas: Burada bir otel açmayı isterdiniz, değil mi?

Bayan Berger: Çok isterdim! Bir otel açmak için ideal bir yer: *Sanssouci* sarayı çok yakında, her zaman için pek çok turist var!

- Ex: Hepsi sizin otelinizde yatarlar!
Bayan Berger: Evet – ama evlerin restore edilmesi mutlaka çok pahalıya gelir. Ne de olsa güzel bir düş, Potsdam'ın Hollanda mahallesinde böyle eski bir ev sahibi olmak – ama yalnızca bir düş ...
Andreas: (Okur) Benim devletimde herkes kendi tarzında mutlu olabilir!
Bayan Berger: (Güler) Ah, evet, bunu Fritz söylemişti. Hoşgörüsünü anlatmak için. Ama üstünden 250 yıl geçti! Bugün artık hoşgörü konusu o kadar basit değil ...
Ex: Neden ki?

Üç arkadaşımız, 18. yüzyılda hoşgörüyle karşılanan ve kültürlerine saygı duyulan göçmenlerden söz ediyorlar.

- Andreas: İnsanın kendi tarzında mutlu olması bugün neden mümkün değil?
Bayan Berger: Bunu siz de biliyorsunuz! 30 yıl savaşlarında pek çok insan ölmüştü. Savaştan sonra bu eyalete gelip yerleşmek isteyen göçmenler, anlayışla karşılanmıştı.
Andreas: Evet, biliyorum. Bu insanlara iyi davranıldı, kültürlerine saygı duyuldu, hoşgörü gösterildi – aslında çokkültürlü bir toplum oluştu.
Bayan Berger: Doğru! Buraya yerleşmek için pek çok göçmen gelmişti – Hollandalılar, İtalyanlar, Yahudiler, Hügenotlar – yalnızca Hügenotlar 20 000 kişiydi!
Ex: Hügenotlar mı?
Andreas: Fransızlar, Ex – yaşlı Fritz Almanca'dan daha iyi Fransızca konuşuyordu ...
Ex: (Israr eder) Hügenotlar kim?
Andreas: Bunlar, inanışları o zamanlar Fransa'da yasaklanmış olan Protestanlardı.
Ex: Öyle mi, bu beni ilgilendirmedir. Ben acıktım.
Andreas: Sana bir köfte alayım ...
Ex: Hayır, ben Currywurst istiyorum!

Ders 8

Babelsberg'deki UFA Stüdyoları

Andreas, Babelsberg'teki UFA film stüdyolarının kuruluşu hakkında bilgi veriyor:

- Andreas: Evet, o zamanlar, filmlerde müzik çok önemliydi. Babelsberg'in ünlü film stüdyolarında çevrilen filmlerde. 1917 yılında UFA adlı film şirketi kurulmuştu. O zamanki Alman hükümeti, bu stüdyolara çok para yatırmıştı. Nedeni de açıktı: İnsanların, işsizlik ve savaş gibi sorunlarla ilgilenmemesi isteniyordu.

Bu yüzden bol bol, müziklerle süslenmiş eğlence filmleri çevriliyordu. Bu filmlerde yer alan bazı şarkılar bugün bile ünlüdür. Örneğin 1914 yılından kalma “İnsan gece yalnız kalmak istemez” adlı şarkı. Dinleyin bakın.
Ama tek amaç bu değildi: Alman kültürünün yabancı ülkelerde daha iyi tanınması için kalıcı, iyi filmler yapılması isteniyordu. Sözgelimi Fritz Lang 1927 yılında çevirdiği “Metropolis” filmiyle bunu gerçekten başarmıştı.

Daha sonraları sessiz film den, sesli filme geçildi.

Andreas: Metropolis bir sessiz film di. O zamanlar filmin sessizliğini gidermek için, sinemada film oynarken müzik yapılırdı. O dönemin bir müzikçisi şunları anlatıyor: “Ama Babelsberg’te de müzik yaptık. Orada stüdyolarda çalıştım. Oyunculara canlılık vermek için müzik yapıyorduk.”
Ama çok değil, üç yıl sonra, 1930’da artık buna gerek kalmadı. Çünkü sesli film doğmuştu. Naziler de bundan yararlandılar. Filmleri kontrol ediyor ve politik propaganda filmleri yapmak için ses unsurunu kullanıyorlardı. 1945’ten sonra Babelsberg’deki stüdyolar, Demokratik Alman Cumhuriyeti’nin denetimine girdi. 1992’den bu yana ise, bir Alman-Fransız ortaklığına ait. Bu şirket, Avrupa sinemasının yeniden önem kazanabilmesi için orada pek çok film çevrilmesini umuyor.

Ders 9 Bir “Ot cadısı”

Havel bölgesinin güzel manzaraları arasında bir gezinti yapan Andreas ve Ex, bazı otlar toplayan bir bayan görüyorlar.

Ex: O bayan ne yapıyor öyle?
Andreas: Ot topluyor sanırım.
Ex: Otlarla ne yapacak?
Andreas: Bilmem! Soralım. (*Bayan’a yaklaşır*) İyi günler.
Bayan: İyi günler.
Andreas: Hava güzel bugün!
Bayan: Evet, ot toplamak için iyidir bu. Yağmurda olmaz.
Andreas: (*Şaşkınlıkla*) Ama siz ısırğan otlarını topluyorsunuz. Canınız acımıyor mu?
Bayan: (*Güler*) Hayır – eldivenlerim var ya!
Andreas: Peki bu ısırğan otlarıyla ne yapıyorsunuz?
Bayan: Çay! Isırğan çayı! Çok yararlıdır.
Andreas: (*Kuşkulu*) Bilmem, o konuda pek bir şey diyemeyeceğim ...

Bayan: Ama ısırğan çayının tadı gerçekten güzeldir. Ayrıca ilaç gibidir. Doğal tedavi!
Andreas: Ah evet, bunu daha önce de duymuştum.

Bayan, Andreas'a ısırğan otunun etkilerini anlatıyor. Andreas da, eski çağlarda böyle şeylerle uğraşan kadınların cadılıkla suçlandığını ve yakılarak öldürüldüğünü hatırlatıyor.

Andreas: Peki nasıl oluyor bu – doğal tedavi? Ben bu konuda bir makale yazmak istiyorum da.
Bayan: Tabii ki otları tanımanız gerekir – etkilerini de bilmeniz gerekir.
Andreas: Isırğan otunun etkisi nedir?
Bayan: Biliyorsunuz ya! Siz söylediniz işte, ısırır, yakar, insanın canını acıtır.
Ex: Isırğanı tanırım, kendimi sakınıyorum.
Bayan: Aynen öyle! Örneğin romatizmanız varsa, deriyi ısırğan otuyla ovmak gerekir – bu çok iyi gelir.
Andreas: *(Kuşkulu)* Hm ... Başka otlar da topluyor musunuz?
Bayan: Evet, bu benim hobim.
Andreas: *(Şakayla karışık)* Bu tehlikeli bir yaşama biçimi değil mi?
Bayan: Neden?
Andreas: Eskiden sizin gibi bayanları cadı diye yakarlarmış!
Bayan: Ah – o çok eskilerde kaldı!
Andreas: Peki köydeki insanlar?
Bayan: Bazıları beni biraz komik buluyorlar, ama kimse beni rahatsız etmiyor. Tam tersine: Sevdiklerinden, bana ot cadısı diyorlar.
Ex: Harika – siz sahici bir cadısınız demek?! Ben, ben de aslında bir cinim.
Bayan: İnanırım.

Ders 10

Mecklenburg-Vorpommern: Su ve tersaneler

Andreas'ın Mecklenburg-Vorpommern eyaletindeki ilk durağı, geniş bir doğa koruma alanı ile çevrelenmiş olan bir göl: Müritzsee.

Andreas: İşitiyor musunuz? Burada, bu doğa cennetinde, yeryüzünde çok ender sayılan kuşların seslerini dinleyebilirsiniz. Ama bu bölgede yalnız kuşlar değil, başka hayvanlar ve ender bitkiler de yaşıyor. Ve göz alabildiğine çevrede hiç insan yok. Son derece sakin bir doğal çevre. Mecklenburg-Vorpommern bölgesinin güneyinde, Müritz gölündeyiz. Bu göl, büyük bir doğa koruma bölgesiyle çevrelenmiş durumda. İnsanın gerçekten Mecklenburg'da saatlerin daha yavaş ilerlediğine inanacağı geliyor.

Andreas daha sonra Güstrow adını taşıyan bir küçük kente geliyor. Burası, ünlü heykeltıraş Ernst Barlach'ın yaşadığı ve eserlerini oluşturduğu kent.

Andreas: Doğanın kucağından şimdi de bir kültür kenti olan, Güstrow'a geldik. Güstrow, Mecklenburg-Vorpommern'in bir çok küçük kentinden biri. Ama kent ününü heykeltıraş Ernst Barlach'tan alıyor. Güstrow kentinin katedralinde bir heykel vardır. Bu, havada salınan bir melek heykelidir. Bir barış meleği. Heykelin aslı Naziler tarafından eritilip yok edilmiştir ... Bugün katedralin tavanında salınan heykel, onun kopyasıdır.

Andreas, Mecklenburg-Vorpommern'in kıyı bölgesine, Rostock kentine geliyor: Rostock, ortaçağda Hanse birliğine dabil olan tarihi bir kent. Hanse, o zamanlar, bazı kentlerin ve önde gelen tüccarların, belli deniz yollarında tekel ve gümrük serbestisi sağlamak için kurmuş oldukları bir birlikti.

Andreas: Şimdi de, kuzeydeki bir liman kenti olan Rostock'dayız. Rostock'un bir zamanlar nasıl gelişen bir kent olduğu, bugün bile görünüyor. Rostock 13. yüzyıldan itibaren *Hanse* birliği içinde yer almıştı. *Hanse*, pek çok kentin bir araya gelerek kurduğu bir birlikti. Bu kentler, bir ticaret tekeli oluşturmuşlardı ve bu yüzden çok zenginleşmişlerdi. Doğal ki o zamanlar denizlerde korsanlar da çoktu. Örneğin Klaus Störtebeker ...

1990 yılına kadar Rostock kenti, doğu Alman gemi yapım endüstrisinin merkeziydi. Ama bugün bu endüstri birçok başka ülkede olduğu gibi tehlikede.

Andreas: İki Almanya'nın birleşmesine kadar Rostock Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin dünyaya açılan kapısıydı. Özellikle kuzeye ve doğuya. Burada kurulu gemi yapım endüstrisinde 55 000 insan çalışıyordu. Ama bugün artık gemi yapım endüstrisi tehlikeyle karşı karşıya. Çünkü başka ülkelerdeki gemi yapımı buradaki kadar pahalıya mal olmuyor. Ama yine de Rostock kentinin güneye açılan bir kapı olması ve burada turizmin gelişmesi umuluyor.

Andreas'ın bu eyaletteki gezisinin son durağı, bir turizm merkezi olan Rügen adası.

Andreas: Rügen adası olağanüstü güzel. Bu yüzden buraya pek çok turist geliyor. Binlerce insan buradaki ünlü tebeşir kayalıklarını görmeye gidiyor. Bu da Rügen'de yaşayan bazı insanları korkutuyor. Adada çok fazla otel ve geniş caddeler yapılmasından çekiniyorlar. Adalarının gelecekte de güzel kalmasını istiyorlar. Acaba bunu başaracaklar mı dersiniz?

Ders 11 Rügen Adası

Andreas ve Bayan Berger, Rügen Adasında, çevre koruma inisiyatifinden Bay Wulf ile konuşuyorlar. Bu inisiyatif grubu, lüks oteller yapılarak adanın doğasını bozmaya çalışan spekülâtorlere karşı mücadele veriyor.

- Andreas: Siz "Rügen İçin" adlı inisiyatif grubunun üyesisiniz. Bu girişim, 1992 yılında Avrupa Çevre Koruma Ödülüne değer görüldü. Bize neler yaptığınızı anlatır mısınız?
- Bay Wulf: Tabii. Adamızı gördünüz. Harikulade güzel, muhteşem ormanları, uzun kumsalları var. Ve bunlar henüz tahrip edilmemiş. İşte biz de, bunun böyle kalması için mücadele ediyoruz.
- Bayan Berger: İyi olurdu!
- Andreas: Kimlere karşı mücadele ediyorsunuz?
- Bay Wulf: Biliyorsunuz, burada pek çok insan işsiz. Endüstri yok, tarım yok denecek kadar az. Bu yüzden insanlar turizme umut bağladılar.
- Bayan Berger: E o zaman turizm ada için iyi olacak.
- Bay Wulf: Hem evet, hem hayır. Bazı spekülâtorler var. Bu durumu büyük paralar kazanmak için kullanıyorlar. Buraya büyük oteller, golf alanları ve eğlence parkları yapmak istiyorlar. Bu doğayı yok etmektir. Biz de buna karşı mücadele ediyoruz. Biz yumuşak bir turizm istiyoruz.

Bay Wulf, Rügen Adasında yapılması tasarlanan büyük tersaneden, Meyer Tersanesinden söz ediyor.

- Andreas: Meyer Tersanesi konusu ne olacak?
- Bay Wulf: Evet, Meyer firması, dev bir tersane kurmak istiyor. Rügen'in doğusunda, tam da ünlü kayalıkların önünde. Büyük gemiler için devasa bir montaj hangarı ve tabii ki geniş bir cadde. Yani tam bir endüstri bölgesi.
- Andreas: Ama birçok yeni işyeri de sağlanacak, değil mi?
- Bay Wulf: Evet, bu doğru. 2000 işyeri vaadediliyor. Vaadediliyor diyorum. Peki bu işyerleri kimin işine yarayacak? Biz Rügen'lilerin değil tabii! Batıdan ya da doğudan mühendislerin – ama biz Rügen'lilerin değil! Kaldı ki tersane doğayı da tahribedecek – suyu, bitkileri, balıkları, ağaçları – herşeyi!
- Andreas: Demek tersane yapılmayacak?
- Bay Wulf: Hayır, yapılmayacak.
- Bayan Berger: Peki turizm ne olacak?
- Bay Wulf: Turistler – zaten geliyorlar. Hoş geliyorlar, safa geliyorlar. Ama neden bir sürü yeni otel yapılsın? Pek çok eski otelimiz var ...
- Bayan Berger: Onların da yenilenmesi gerekiyor, değil mi?
- Bay Wulf: Evet, buna çok seviniriz.

Ders 12

Klaus Störtebeker

Andreas ala Rügen Adasında. 14. yüzyılda ünlü bir korsan olan Klaus Störtebeker de, bu adayı karargâh tutmuştu. Andreas bayalinde bu çağlara dönüyor ve Klaus Störtebeker ile kaptanı (= Kapitän) arasındaki bir konuşmayı düşlüyor...

- Andreas: Rügen Adasının kayalıklarında durmuş, denize bakıyorum. İlerde iki gemi görüyorum ve ünlü deniz korsanı Klaus Störtebeker'i düşünüyorum. Dinleyin bakın, şu sesler 1388 yılından geliyor gibi değil mi?
- Kaptan: Hey Klaus, şu gemiye bak! Harika,büyük ve güzel. Bir Hanse gemisi! İşimize yarar.
- Klaus St.: Doğru. Gerçekten işimize yarar. *(Seslenir)* Hadi arkadaşlar! Şu gemiyi ele geçireceğiz! Yelkenler fora!

Mecklenburg Dükü, Danimarka Kralı tarafından tutsak edilmiş olan kuzeni İsveç Kralına yardım etmek istiyordu. Bunun için deniz korsanlarının desteğini istedi. Korsanlara, "saldırma izni" anlamına gelen belgeler verdi. Bu belgelere göre, korsanlar Danimarka gemilerine saldırıp tutsak alabiliyorlardı.

- Kaptan: Klaus, duydun mu? Danimarka ile İsveç arasında savaş çıkmış!
- Klaus St.: Anlat bakalım!
- Kaptan: Mecklenburg'lular herkesin Danimarka'ya karşı savaşmasını istiyor! Biz deniz korsanlarının da! Mecklenburg'lulardan saldırma izni alabileceğiz. Bu şansını kullanmalıyız.
- Klaus St.: Nasıl olacak?
- Kaptan: Stokholm'e yiyecek maddeleri götürürüz, buna karşılık Rostock ve Wismar limanlarında güvenlikte oluruz!
- Klaus St.: Diğer korsanlar ne yapıyorlarmış, hiç duydun mu?
- Kaptan: Onlar katılıyorlarmış!
- Klaus St.: Haklısın! Bu savaş bizim için bir şans. Güçlü ve zengin olacağız. İstikamet, Stokholm!

Aradan yıllar geçtikten sonra, diğer birlik kentleri,korsanlarla yapılan bu anlaşmaya karşı çıktılar. Çünkü korsanlar, artık deniz ticaretinde zorlu bir rekabet oluşturmaya başlamışlardı.

- Kaptan: Klaus Störtebeker, kötü bir haberim var.
- Klaus St.: Söyle, Wigbald!
- Kaptan: Mecklenburg ile Danimarka arasındaki savaş sona erdi. Birlik kentleri Mecklenburg'u buna zorladılar.
- Klaus St.: Peki bizim saldırma iznimiz ne oldu?
- Kaptan: Bitti! Bu bizim sonumuz olabilir. Ne yapacağımızı düşünmemiz gerek.
- Klaus St.: Klaus Störtebeker yılmaz! Asla! On yıldır korsanı, bundan sonra da korsan kalacağım!

Ders 13 Bir kürek klübü

Mecklenburg-Vorpommern'deki pek çok gölün birinde, Andreas ve Bayan Berger, bir kürek klübünü ziyaret ediyorlar.

- Bayan Berger: Görüyor musunuz, şimdi de geri dönüyorlar. Ah ben de yine bir kürek çekmek isterdim.
- Andreas: Siz? Kürek çekmek mi?
- Bayan Berger: Evet, eskiden ben de bir kürekçilik klübündeydim. Çok güzeldi.
- Andreas: (*Şakacı*) Böyle sportmen olduğunuzu bilmezdim!
- Bayan Berger: (*Ünlü bir kürekçi şarkısını söyler.*)

Kürek klübünden gençler, iskeleye geliyorlar.

- Andreas: Antrenmandan mı geliyorsunuz?
- Genç Kız: Evet.
- Bayan Berger: Haftada kaç antrenman yapıyorsunuz?
- Genç Kız: İki-üç.
- Andreas: Başka spor da yapıyor musunuz?
- Genç Kız: Tabii! Koşuyoruz, voleybol ve hentbol oynuyoruz. Onun dışında da bir çok şeyler yapıyoruz: yürüyüşlere çıkıyoruz, yüzme havuzuna gidiyoruz ya da birlikte bir yerlerde oturuyoruz. Biz gerçek bir klübüz!

Genç Kız, iki Almanya'nın birleşmesinden sonra, spor yapma koşullarının nasıl değiştiğini anlatıyor.

- Bayan Berger: Yarışmalara da katılıyor musunuz?
- Genç Kız: Aslında daha sık katılmak isteriz. Ama çok pahalıya patlıyor. Demokratik Alman Cumhuriyetinde bunlar hep devlet tarafından organize edilirdi.
- Andreas: Şimdi nasıl?
- Genç Kız: Şimdi hemen her şeyi bizim ödememiz gerekiyor: Elektriği, kayıkhaneyi, yeni tekneleri ve yarışmaları.
- Bayan Berger: Nasıl yapıyorsunuz bunu?
- Genç Kız: Bir aidat ödüyoruz.
- Andreas: Üyelik aidatı mı?
- Genç Kız: Evet. Ailemiz para veriyor. Onlar olmasa yürümez. Bu yıl yalnızca bir yarışa katılabildik. Ama süperdik. Bundan gurur duyuyoruz!

Ders 14

Prefabrik apartmanlarda oturmak

Andreas şimdi de Rostock kentinde ve Demokratik Alman Cumhuriyeti döneminde yapılmış olan prefabrik bir siteyi tanıtıyor.

- Ex: Uf, burası soğuk ve rüzgârlı.
Andreas: Evet, sevgili dinleyenler: Bugün Ex'le birlikte gerçekten soğuk bir alanda duruyoruz. Siz ne güzel, sıcacık evlerinizde, radyolarınızın başındasınız! Şu anda Rostock kentinde, site olarak adlandırılan mahallelerden birindeyiz. Hani şu çok katlı ve çok daireli binalardan oluşan sitelerden birinde. Ne yana baksanız, apartmanlar, apartmanlar ... Hepsini de birbirinin aynı: dümdüz, yüksek beton duvarlar ... Bazıları 21 katlı! Bu binalar, önceden fabrikada üretilmiş hazır beton duvarların birbirine monte edilmesiyle oluşmuş. Bu yüzden de prefabrik deniliyor ... İşte bu beton duvarlar arasındaki bir boşlukta durmuş, birisi geçse de röportaj yapsam diye bekliyorum. Hah. Neyse şansım varmış. İşte birisi geliyor.

Bu sitede oturan bir bayan, Andreas'a buradaki yaşama koşulları hakkında bilgi veriyor.

- Andreas: Afedersiniz, bir dakikanızı alabilir miyim?
Bayan Beimer: Bir dakikamı alabilirsiniz. Nedir?
Andreas: Burada ne kadar zamandır oturuyorsunuz?
Bayan Beimer: 20 yıldır buradayız.
Andreas: Burada oturmaktan memnun musunuz?
Bayan Beimer: Eskiden memnunduk. Gerçi binalarda duvarlar çok ses geçiriyor ama, ne de olsa bir apartman daresi bulabildik diye sevindik. Çünkü uzun süre, sobayla ısıtılan ve müsterek bir kat helası kullanılan bir eski yapıda oturmuştuk. E tabii, böyle yeni bir binada, kaloriferli bir daire bulmak çok güzel geldi.
Andreas: Peki şimdi?
Bayan Beimer: Ama, birleşmeden sonra her şey değişti. Kiralar pahalılaştı. Eskisinin dört katını ödememiz gerekiyor. Kaloriferle elektrik de ekstra. Sonra, şuradaki çöpleri görüyor musunuz? Eskiden bir kapıcı olurdu. Burada oturur ve bu konularla ilgilenirdi. Yok, artık hiç güzel değil burası. Aslında buradan gitmek isterim – ama nereye?

Ders 15

Saksonya: Müzik ve endüstri

Andreas, geleneksel olarak müzik kültürü yüksek bir kentte, Leipzig'de, Johann Sebastian Bach'ın izlerini sürüyor.

Andreas: *(Müzik üzerine konuşur)* Dinlediğiniz bu müzik, Johann Sebastian Bach'a ait. Johann Sebastian Bach çok büyük bir müzisyendi ...
Bugün Leipzig'deki Thomas Kilisesindeyim. Johann Sebastian Bach burada, 1723'den ölümüne kadar, 27 yıl süreyle kilise korosunu yönetmişti. Bugün halâ pek çok şey Johann Sebastian Bach'ı hatırlatıyor: Bir kez Thomas Kilisesinde her hafta onun müziğini dinleyebilmek mümkün. Üstelik Johann Sebastian Bach'ın mezarını ya da kilisenin önündeki büyük anıtını görebilirsiniz. Müzik, Bach ailesinde köklü bir gelenekmiş. Johann Sebastian Bach da bu geleneği sürdürmüştü. Bach'ın bir sürü çocuğu olmuş -11 erkek, 9 kız! Bach'ın oğullarından bazıları da ünlü besteciler olarak yetişmişler. Bach ailesinden yetişen pek çok müzikçiyi birbirinden ayırdedebilmek için, hep ön adları da birlikte söylenir ...

Andreas, şimdi de Saksonya Eyaletinin endüstri merkezi Chemnitz'den söz ediyor.

Andreas: Şimdi Chemnitz'deyim, Saksonya Eyaletinin endüstri merkezinde. Burada makinalar yapılıyor – her çeşit makina: Tarım makinaları, demiryolları için lokomotifler ve vagonlar, hattâ bisikletler ... Burada ayrıca yoğun bir kimya endüstrisi var. Bu tabii önemli bir iş alanı yaratıyor. Ama hava çok kirli. Endüstri atığı gazların kokusu duyuluyor. Buradan bir küçük kente doğru hareket ediyorum ...

Andreas, dâha 12. yüzyılda gümüş madenleri işletilmekte olan küçük bir kente, Freiberg'e geliyor.

Andreas: Buradaki gümüş yatakları, 12. yüzyılda bulunmuş. Bu da Freiberg kentini ve Saksonya Eyaletini çok zenginleştirmiş. Öyle zenginmiş ki, küçücük Freiberg kentine bir katedral bile inşa edilmiş. Bu katedraldeki org ise çok ünlü. Kent zenginmiş ama, işçiler değil. Gümüş madeninde çalışmak hem çok zor ve zahmetli bir işmiş; hem de işçilere ödenen ücret çok düşükmüş. Öyle ki pek çok maden işçisi, kendilerine ikinci bir iş aramak zorunda kalmış.

Ders 16 **Çevre sorunları**

Dr. Thürmann, doğum yeri olan Leipzig kentine geri dönmüş ve orada alternatif tıp konusunda çalışmalar yapmaya başlamış. Andreas ve Ex, onu evinde ziyaret ediyorlar.

Dr. Thürmann: İyi günler, Bay Schäfer.
Andreas: İyi günler, Bay Dr. Thürmann.
Dr. Thürmann: Ee, kimin aklına gelirdi?

Ex: Ne?
Dr. Thürmann: Merhaba, Ex, sen de buradasın öyle mi?
Ex: Tabiiyle!
Dr. Thürmann: Evet, kimin aklına gelirdi ki, burada yine buluşacağız? Leipzig’de, benim doğum yerimde?
Andreas: Buna çok sevindim. Nasılsınız?
Dr. Thürmann: Teşekkür ederim, iyiyim! Berlin’deki muayenehanemi bıraktığımı hatırlayacaksınız sanırım?
Andreas: Evet, bunu anlatmıştınız. Peki şimdi ne yapıyorsunuz?
Ex: Herhalde halâ beni görünür yapmak istiyordur!
Dr. Thürmann: Belki de, Ex, kimbilir? Yok yok, şaka bir yana, şimdilerde alternatif tıp üzerine bir makale yazıyorum.

Andreas da alternatif tıp üzerine biraz araştırma yapmış ve Dr. Thürmann’a bazı dergiler getirmiş.

Andreas: O zaman bana sormuştunuz ya, alternatif tıp üzerine araştırma yapabilir miyim diye. Bu konuda biraz bilgi edindim.
Ex: Hattâ bu konuda bir ot cadısıyla bile konuştuk.
Dr. Thürmann: Sahi mi?
Andreas: Eh işte ... Bakın, size bazı dergiler getirdim.
Dr. Thürmann: *(Dergileri karıştırır, başlıkları okur)* “Şifalı otlar”, “Haplar – Otlar – Tedaviler”, “Çevre sınavında Almanya” ... Evet işte, ben de tam bunu arıyordum: Çevre üzerine bir şeyler.
Andreas: Tahmin ederim! Buralarda her yerde, endüstri gazı ve sülfür kokusu var ...
Ex: Rezalet!
Dr. Thürmann: Burada doğuda, gerçekten ağır çevre sorunları var. Hava kirli, toprak kirli, su kirli ... Çok şey yapılması gerekiyor.
Andreas: O zaman size bazı şeyler anlatmam gerekiyor. Bu konuda ilginç röportajlar yaptım.

Ders 17 **Leipzig’de bir gezinti**

Dr. Thürmann, Andreas’a Leipzig kentini gezdiriyor. Önce Nikolai Kilisesine gidiyorlar.

Andreas: Barış duaları halâ devam ediyor mu?
Ex: Okuman yok mu? İşte orada yazıyor: Her Pazartesi, saat 17.00’de, Barış duası.
Dr. Thürmann: Evet, artık daha az insan katılsa da, bu gelenek halâ devam ediyor. Ama bu gelenek yalnız 1989’dan bu yana değil, çoktan beri süregelen bir şey.
Andreas: İnsanlar Demokratik Alman Cumhuriyeti döneminde de burada toplanıyorlardı.

Dr. Thürmann: Evet, 1981'den bu yana. Dua etmek ve tartışmak için burada buluşuyorlardı.
Andreas: 1989'da bu buluşmalar daha politik bir kimlik kazanmaya başladı: Artık insanlar hakları için sokağa dökülüp gösteri yapmaya başlamışlardı. Bu, bilinen kısmı.

Şimdi de kentin ortasında diğer binaların arasında yükselen üniversite binası üzerine konuşuyorlar. Binanın açılmış bir kitap izlenimi vermesi amaçlanmış.

Ex: Bu dev gibi bina ne?
Andreas: Bu Üniversite binası – daha yüksek yapılamazdı herhalde ...
Dr. Thürmann: Bu bizim akıl dışımız! Şöyle iyice dikkatle bakın: Binanın bir kitap izlenimi vermesi istenmiştir.
Andreas: Doğrusu ben farkedemiyorum.
Ex: Ben de!
Dr. Thürmann: Evet, bunun için kuvvetli bir fantazi gerekiyor.
Andreas: Doğrusu binanın güzel olduğu söylenemez, ama nerede bir üniversite binası böyle bütün binaların arasında yükseliyor? Benim hoşuma gitti.

Üçü birden "Auerbachs Keller" adlı bir lokale giriyorlar. Bu lokal ünlü, çünkü Goethe'nin "Faust" adlı oyunundaki bir sahne, Auerbach'ın bodrumunda geçer. Ama bazı insanlar yüksek sesle şarkı söylüyor.

Dr. Thürmann: Eyvah, bu şart mı? Yavaş sesle şarkı söyleyemezler mi?

Ders 18

Porselen: Beyaz altın

Meissen'daki porselen fabrikasını gezerken; Bayan Berger de porselenin keşfedilmesinin öyküsünü anlatıyor. Bir zamanlar, simyacı Friedrich Böttger, altın yapabileceğini iddia etmiş.

Bayan Berger: Burada, Meissen'da porselen keşfedilmesinin öyküsünü biliyor musunuz?
Andreas: Hayır – ama merak ettim.
Bayan Berger: Şimdi anlatacağım öykü, gerçek! Yaklaşık 300 yıl önce burada, adı Friedrich Böttger olan bir adam yaşamış. O zamanlar pek çok insanın hobisi olan bir de hobisi varmış: Simya ilmiyle uğraşmış.
Andreas: Simyacıların da hepsinin en büyük hedefi: Altın yapabilmektir. Aynen. Ama Friedrich Böttger, bunu yapabildiğini iddia ediyormuş. Yüksek sesle altın yapabildiğini söyler dururmuş.
Bayan Berger: Bu da şanssızlığı olmuş.
Andreas: Neden şanssızlığı?
Bayan Berger: Çünkü bunu işiten Prusya Kralı, sözkonusu altınlara sahip olmak istemiş.

Böttger böylece tutsak edilmiş ve gerçi altın yapamamış ama, porselenin imal edilmesi için gerekli yöntemi bulmuş ...

- Bayan Berger: Böttger bunun üzerine korkuya kapılmış. Takibedildiğini anlayınca, kendini korumak amacıyla Saksonya Eyaletine kaçmış. Ama işte şanssızlık!
- Andreas: Orada ne gelmiş başına?
- Bayan Berger: Saksonya Prensi de onu kalesine hapsedmiş. Böttger'in burada altın yapması istenmiş. Ama tabii bunun imkansız olduğu görülmüş. Bunun üzerine hiç değilse "beyaz altın" ı yapması gerekiyor. O zamanlar, porselene "beyaz altın" denilirmiş. Saksonya Prensi, Çin'den gelen porselenlere hayranlık duyduğu için, nasıl yapıldığını mutlaka bilmek istiyormuş. Böttger bir yıl boyunca tutsak kalmış. Ama sonunda porselenin sırrını keşfetmiş. 1710 yılının Ocak ayında, Saksonya Prensi, bütün Avrupa için geçerli olan bir patent almış: Porselen imalatı için patent.
- Ex: Şanssızlıktaki şans!

Ders 19

Sachsen-Anhalt: Doğa – Endüstri – Din

Andreas, Harz bölgesindeki en yüksek dağ olan Brocken tepesine tırmanmak istiyor. 1952–1989 yılları arasında Brocken tepesine çıkılamazdı, çünkü Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin yasak bölgelerinden biriydi.

- Andreas: Bilirsiniz, Almanlar dağlarda-kırlarda gezmeyi severler. Ben de severim. Bu yüzden Brocken tepesine tırmanmak üzere Harz bölgesine geldim. Burada Harz bölgesinin orta yerinde iki Almanyanın sınırı yer alırdı. 1952 yılından 1989 sonuna kadar, Brocken tepesine ulaşılılamazdı. Çünkü yasak bölgeydi. Ama o dönemler geçti artık.

Andreas Bitterfeld'deki kimya merkezine de gidiyor. Bu bölge, öteden beri yeraltı kaynakları bakımından zengin.

- Andreas: Şimdi de Halle'den Bitterfeld'e hareket ediyorum. Burada yeraltı kaynakları çok zengin: Daha ortaçağlarda bile Halle'de tuz çıkarılırdı. Daha sonraları da linyit kömürü çıkarılmaya başlandı. Peki bugün? Şu anda pencereyi kapattığım halde, burnuma ağır bir koku geliyor. Bitterfeld'e varmamıza daha 15 kilometre var, ama daha şimdiden kimyasal gazların kokusu duyuluyor. Bitterfeld ve çevresi, Doğu Almanyanın kimya endüstrisi merkeziydi. Burada plastik, gübre, kauçuk ve benzeri maddeler üretilirdi. Demokratik Alman Cumhuriyeti döneminde burada 300 000 insan çalışıyordu. 1992'de bu rakam 80 000'e indi. Ama kimya endüstrisi buradaki varlığını sürdürecektir.

Kimya endüstrisi atıkları çevreyi kirletip zehirliyor.

Andreas: Hava burada çok kötü. Ama yalnızca hava değil. Toprak atıklarla kirlenmiş durumda. Atıklar ortalıkta duruyor. Bu bölgede yetiştirilen meyva ve sebzelerin zehir taşıdıkları gözlemlenmiş. Yenilemiyor. Nehirler ve göller de zehirlenmiş; insanlarda hastalıklar başgöstermiş. Gerçi son bir yılda hava biraz daha iyileşmiş ve sular da bir dereceye kadar temizlenmiş ama; bu bölgede insanların sağlıklı bir şekilde yaşayabilmeleri için daha çok zaman gerekiyor.

1983 yılında Wittenberg’de, Martin Luther’in 500’üncü doğum günü anısına bir kılıç eritildi. Bu simgesel bir barış hareketiydi. Bir tanık anlatıyor:

Bugün Martin Luther’in 500. doğum yıldönümünü kutluyoruz. Luther Kilisesinden 3000 genç bu nedenle burada toplanmış bulunuyor. Ortada bir kömür ateşi yanıyor. Wittenberg’li bir demirci, ortaya çıkıp ateşe yaklaşıyor. Elinde bir kılıç var. Kılıcı havaya kaldırıyor ve şimdi ateşe yatırıyor. Kılıç kor haline geliyor ve demirci, demiri dövmeğe başlıyor.

Bir bayan şöyle söylüyor:

“Herkes ekmeğini, şarabını ve savaşız barışını ister. Kılıçlarımızı saban demiri yapalım.”

Ders 20 **“Brocken Almandır” (Heine)**

Bayan Berger ve Andreas, birlikte Brocken tepesine gitmek istiyorlar. Bu arada Almanların karakterini Brocken tepesine benzeten ozan Heine’yi hatırlıyorlar.

Andreas: Ex, çetin ceviz (*harter Brocken*) ne demek biliyor musun?
Ex: Hayır.
Andreas: Zor bir görev, çetin bir iş . . .
Bayan Berger: Brocken tepesi çetin cevizdir! Yürüyerek çıkmam!
Andreas: Neden?
Bayan Berger: Geden’nin “Faust” unu bilmiyor musunuz? Mephisto bile Brocken tepesine yaya çıkmak istememişti. Brocken tepesine ulaşmak için cadılar gibi bir süpürgesi olsun istemişti.
Andreas: Peki Heine’nin ne söylediğini biliyor musunuz?
Bayan Berger: Evet! “*Der Brocken ist ein Deutscher.*” “Brocken tepesi bir Almandır.”
Ex: Bununla ne demek istiyordu?
Andreas: Demek istiyordu ki: Brocken tepesi Almanlar gibi köklü, hoşgörülü ama yine Almanlar gibi delicesine romantiktir.
Bayan Berger: Eh ben de deli olmadığımı göre, şimdi Brocken tepesine Brocken demiryolu hattıyla çıkacağım. Birlikte geliyor musunuz?)
Andreas: Tabii, daha önce yürüyerek çıkmıştım.

Brocken demiryolu hattının sürücüsü (= Fabrer) dostlarımıza, Cadılar Alanı'nı gösteriyor. Söylenceye göre 30 Nisanı 1 Mayıs'a bağlayan Walpurgis Gecesinde, cadılar toplamp burada dansederlermiş.

Fahrer: Herkes binsin lütfen! Binelim lütfen! Hareket ediyoruz. Heinrich Heine "Dağlara çıkmak istiyorum" demişti. Tabii sizin durumunuz Heine'den daha iyi, çünkü yaya çıkmak zorunda değilsiniz. Demiryolumuzla çıkmanız, yaya çıkmaya göre çok daha rahattır. Şimdi de Cadılar Alanı geliyor! Biliyorsunuz, 1 Mayıs'ta bütün cadılar burada toplanır ve dansederler. Goethe'ye göre bu böyleydi, bugün de böyle.

Ders 21

Kömür: Siyah altın

Andreas, şimdi de kömür ocakları dolayısıyla tahribedilmiş bir bölgede.

Andreas: Hiç aya gittiniz mi? Hayır mı? Ben de gitmedim. Ama ayın yüzeyi, herhalde burası gibidir. Kilometreler boyunca ne bir ağaç, ne bir ev. Hiç bir şey yok. Yalnızca ayın yüzeyini hatırlatan bir manzara. Eğer gözlerimle görmemiş olsaydım, inanamazdım. Nerede miyim? İnsanları ve doğayı hiç gözetmeden 100 yıldır kömür çıkarılan bir bölgedeyim.

Andreas yaşlı bir bayanla konuşuyor. Bayan, hemen hemen herkesin kömür üretiminden geçindiği bir köyde yaşıyormuş.

Andreas: Köy neredeyse boşalmış. Artık çok az insan oturuyor. Ama onlar burada kalmak istiyorlar.

Yaşlı Bayan: Evet – ben artık yaşlı bir kadını. Hep burada yaşadım, hep burada kalmak istiyorum.

Andreas: Hep burada mı yaşadınız?

Yaşlı Bayan: Hem yaşadım, hem çalıştım! Babam da, kocam da, oğullarım da, ben de.

Andreas: Ne yapardınız peki?

Yaşlı Bayan: Herşeyi – erkekler gibi! Batıdakiler bir bilselerdi, bizim nasıl çalıştığımızı, biz bayanların da nasıl çalıştığını! Ama işyerimizden de, işimizden de gurur duyuyorduk.

Andreas: Zaten kömüre "siyah altın" denir. Ama doğayı da, sizin sağlığınızı da harabetmiş.

Yaşlı Bayan: O konuda haklısınız. Ama söylemesi kolay! Ne yapabildik ki? Ekmeğimizi böyle kazanıyorduk, başka bir ihtimal yoktu ki.

Köy, kömür tarafından yokedilme teblikeyi karşı karşıya.

Andreas: Bu kömür, köyleri sıra sıra yiyip bitirmiş.
Yaşlı Bayan: Şimdi de sıra bizde. Oğullarım gitti. Ah, kocam hayatta olsaydı! O da burada kalırdı! Ben yaşlı bir kadını, burada kalacağım, ölünceye kadar.

Ders 22

Thüringen: Yeşil yürek

Andreas Thüringen kentinin güneyinde, Thüringen Ormanlarında, çok tanınan bir gezi yolunda.

Andreas: Almanya'nın yeşil yuğünün ortasında, Thüringen Ormanlarında, çok tanınmış bir gezi yolundayım. Bu gezi yolu 168 kilometre uzunluğunda! Pek çok insan buraya yürüyüş yapmaya, gezmeye gelir. Acıktıkları zaman da, büfelerden birinden, sahibi Thüring usulü bir sosise alabilirler ...

Bu gezi yolunda Goethe ünlü bir şiirini yazmış.

Andreas: Eskiden buralar çok daha sakinmiş. Öyle sakin ki, şair Goethe, burada son istirahati, ölümü düşünmüş. Gelin birlikte, Goethe'nin 1780 yılında bu gezi yolunda yazmış olduğu şiiri dinleyelim.

Andreas, Thüringen Eyaletinin bölünmüş olmasının avantajlarından söz ediyor.

Andreas: Thüringen küçük bir eyalet. Tarihinde de hep bölünmüşlük yaşamış. Ama bunun getirdiği büyük bir avantaj olmuş: Küçük eyaletin nüfusu da az olduğundan, hiç savaşa girmemişler. Eyalet Prensleri savaşa uğraşmadıkları için de, daha anlamlı işlerle uğraşmışlar: Kültürü geliştirmişler. Kitaplıklar ve resim koleksiyonları oluşturmuşlar, müzisyenleri kendi ülkelerine davet etmişler ve tiyatro binaları yapmışlar ... 18. yüzyılda Jena ve Weimar kentlerinde pek çok ünlü ressam ve müzikçi ile, Schiller ve Goethe gibi yazarlar yaşamış ...

Andreas bir cam müzesini geziyor.

Andreas: Şu anda bir cam müzesindeyim ve çok tuhaf duygular taşıyorum. Camdan neler yapılabileceğini biliyor muydunuz? Tabii ki şişeler, bardaklar, takılar – ama camdan göz yapıldığını da unutmayalım ... Burada 450 yıldır camdan çeşitli nesnelere üretiliyor. Önce şişeler, daha sonra takılar, süs eşyaları ve bebekler için gözler – ve daha sonra da insanlar için takma gözler ... 100 yıl öncesi, burada günde 15 saat olmak üzere, gecenin geç saatlerine kadar çalışılıyordu. Pazar günleri de dahil olmak üzere. Ama bugün artık çalışma koşulları çok daha hafif.

Bir konu, güzel Thüringen Eyaletine gölge düşürüyor.

Andreas: Ama güzel Thüringen eyaletine gölge düşüren bir olay var: 1946 yılından beri burada, tehlikeli bir element olan uranyum kazanımı yapılmış. Thüringen'in doğusunda, Saksonya sınırında, büyük miktarlarda uranyum kazanımı işlemi gerçekleştirilmiş. Gerçi 1990 yılından itibaren uranyum elde edilmesine son verilmiş ama, radyoaktif atıklar halâ duruyor. Ve insanlarla çevre için tehlike oluşturuyor.

Ders 23

Barbarossa Söylencesi

Andreas, Ex'e Barbarossa Mağarasına gitmeyi öneriyor.

Andreas: Gel, Ex, *Barbarossa* Mağarasına gidelim.
Ex: Oo, harika – bir mağara. *Heinzelmännchen* cüceleri de bir mağarada yaşıyorlardı.
Andreas: Ama *Barbarossa* artık yaşamıyor, öleli 800 yıldan fazla olmuş.
Ex: *Heinzelmännchen* ölmedi ama! – Adı neden *Barbarossa*'ymış?
Andreas: Aslında gerçek adı bu değil. İmparator I. Friedrich'i, İtalyanlar *Barbarossa* diye adlandırmışlar.
Ex: Peki *Barbarossa* ne demek?
Andreas: Kızıl sakal. *Barbarossa*'nın sakalı kızılıymış.
Ex: Peki Almanlar?
Andreas: Onlar kızıl sakalıyla ilgilenmemişler. İmparatorlarını çok seviyorlarmış. Hattâ bazıları öldüğüne inanmak istememişler. Halâ yaşadığına inanıyorlarmış. Buna inananlar, onun aşağıdaki mağarada uyuduğunu söylerlermiş. Günün birinde tekrar çıkıp geleceğine inanırlarmış ...
Ex: Ne zaman peki?

Andreas, Barbarossa söylencesini anlatıyor.

Andreas: İmparator *Barbarossa* hiç beklenmedik bir anda ölüvermiş. Ama gerçekten öldüğüne kimseler inanmak istememiş. Böylece bugün bile bazı insanların inandığı şu söylence doğmuş: İmparator, *Barbarossa* Mağarasının derinliklerinde halâ uyumaktadır. Kızıl sakalı, orada taşın bir masanın çevresini iki kez dönecek kadar uzamıştır. Dışarda ise dağın çevresinde kargalar uçuşmaktadır. İmparator, her yüzyılda bir, mağarasından dışarıya bir cüce gönderir. Cüce, kargaların halâ dağın çevresinde uçup uçmadıklarını kontrol eder. Eğer cüce dönüp de kargaların halâ dağın çevresinde uçtuklarını söylerse; İmparator bir yüzyıl daha uyur ... Ama insanların bu kadar uzun süre bekledikleri İmparator, bir gün geri gelecek – ve o zaman her şey eski günlerdeki gibi olacaktır.

Ders 24 Luther Wartburg'da

Andreas, büyük din adamı Martin Luther'in, Wartburg'da nasıl güvenlik altına alındığını bayal ediyor.

Andreas: 1521 yılındayız. Papanın ve İmparatorun arattığı Martin Luther, kaçmak zorundadır. Thüringen Ormanlarında atlı arabasıyla giderken; birdenbire arabanın yolu kesilir. Üç adam “Dur! Durun! Soygun! Aşağı inin!” diye bağıyorlar. Martin Luther “İmdat! Benden ne istiyorsunuz? Param yok.” diyor. Üç adam “Ya bizimle gelirsün – ya da canını verirsin” diyorlar ve Luther’i arabadan indiriyorlar. Luther “Beni nereye götürüyorsunuz?” diye soruyor ve şu yanıtı alıyor: “Bizi senin bir dostun gönderdi. Seni Wartburg’a götüreceğiz. Orada güvenliktesin. Su andan itibaren basit bir keşişsin – adın artık Martin değil, Jörg. Evet, asilzade Jörg, gel bakalım!” Luther, bir yıl süreyle saklandığı Wartburg’a böyle geldi.

Wartburg'daki bir gezi sırasında, özel bir mürekkep lekesinin öyküsünü anlatıyor.

Bayan: İşte bu oda da, Luther'in odası. Bu masa, Luther'in çalışma masası. Biliyorsunuz Luther, İncil'i burada çevirmişti. Bunu yalnızca bir yıl zarfında gerçekleştirdi, yalnızca bir yıl! Doğal ki bazı sorunlarla da karşılaşmıştı. Hayır, bu sorunlar çeviri açısından değildi. Şeytanla bazı sorunları vardı. Bu işten hiç hoşlanmayan Şeytan, Luther'i çok kızdırdı. Luther de Şeytanı kovalamak için mürekkep hokkasını kaptığı gibi Şeytanın kafasına fırlatıverdi. Ama mürekkep hokkası ne yazık ki Şeytana çarpmadı, duvara çarptı. İşte burada lekesini halâ görüyorsunuz.

Ex: Halâ o eski leke mi?

Andreas: Şşt, Ex – tabii ki değil. Turistler için sonradan boyanmış.

Ders 25 Mavi Çiçek

Romantik dönemin yazarlarından Novalis'in bir romanında “Mavi Çiçek”, benliğini aramanın bir simgesi olarak, önemli bir rol oynar.

Andreas: Sevgili dinleyiciler! Bugün bizimle birlikte mavi çiçeği aramak ister misiniz? Ama herhangi bir mavi çiçek değil, belli bir mavi çiçek. Belki de duymuşsunuzdur? Bu çiçek, romantik dönemin romanlarından birinde önemli bir rol oynar. Bu roman, romantik yazarlardan Novalis'in “Heinrich von Ofterdingen” adlı romanıdır. Novalis'in roman kişileri düşüyorlar: Heinrich de, düşünde Mavi Çiçeği görüyor ve o günden sonra Mavi çiçeği aramaya başlıyor.

Dr. Thürmann, Novalis'in madencilikle uğraşmış olması ile "Mavi çiçek" arasında bir bağlantı kuruyor.

- Andreas: O düşü gördükten sonra Heinrich, mavi çiçeği bulmaya çalışmış. Her yerde onu aramış, uzun seyahatlere çıkmış ve hattâ bir madenin derinliklerine kadar inmiş ...
- Dr. Thürmann: İşte beni de tam burası ilgilendirdi: maden.
- Andreas: Neden?
- Dr. Thürmann: Novalis madencilik okumuş. Yani maden ocaklarının içini-dışını tanıyor. Şimdi şuna dikkat edelim lütfen: Dağda maden bulunan belli bir noktaya "Demir şapka" adı verilir. Bu size bir şey hatırlatmıyor mu?
- Andreas: Yoo, hayır.
- Dr. Thürmann: Bir çiçek ismi düşünün bakalım!
- Ex: Demir şapka!
- Dr. Thürmann: Evet! Demir Şapka! Mavi bir çiçek, mavi yapraklı bir çiçek. Sen onu nereden biliyorsun Ex?
- Ex: *(Yalnızca öksürmekle yetinir.)*

Ders 26

Sihirli bir sözcük

Dr. Thürmann, "Demir Şapka" adı verilen zehirli bir bitkinin yardımı ile, Ex'i görünür hâle getirip getiremeyeceğini düşünüyor.

- Dr. Thürmann: Demir Şapkanın çok zehirli bir bitki olduğunu biliyor muydunuz? Demir Şapkadan öldürücü bir zehir üretilebilir ... *(Kendi kendine konuşur gibi, düşünceli)* Ama zehir iyice sulandırılıp hafifletildiği zaman, canlılık da verebilir ve hattâ belki de birini görünür hâle getirebilir ...
- Ex: Beni görünür hâle getirmek istiyor, bunu biliyordum. Ama ben istemiyorum! Hayır, asla. Görünmez olmak bir hastalık değil ki!
- Dr. Thürmann: Tamam Ex, deney yapmadık ki.
- Andreas: Hayır, asla! Benim Ex'imle deney yapmak yok!

Bayan Berger, Ex'in neden Andreas'a geldiğini bilmek istiyor.

- Bayan Berger: Ex, senin neden Andreas'a geldiğini merak ediyorum.
- Ex: Sihirli sözcüğü söylediği için.
- Andreas: Nasıl? Ben sihirli bir sözcük mü söyledim? Bunu nereden biliyorsun Ex?
- Ex: *Heinzelmännchen* cücelerinden ...
- Andreas: Onlarla karşılaştın o halde?

Ex: Evet, bir kere.
Andreas: Peki bu sihirli sözcük ne?
Ex: Bilmiyorum ki!

Andreas'ın bilmeden söylediği sihirli sözcük, "zaten, esasen, tabiatıyla" anlamına gelen "sowieso" sözcüğüydü.